

Національний
банк України

Результати опитування керівників
підприємств м. Києва і Київської
області щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2020 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств м. Києва і Київської області в III кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України

Результати опитування підприємств м. Києва і Київської області у III кварталі 2020 року свідчать, що на тлі продовження адаптивного карантину респонденти очікують уповільнення скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців та позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств. Прогнозується зростання цін та посилення девальваційних процесів.

У наступні 12 місяців керівники підприємств регіону очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні** нижчими темпами: баланс відповідей – «мінус» 20.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 39.2%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 16.1% (графік 1). Найпесимістичніші очікування в підприємств транспорту (баланс відповідей – «мінус» 34.4%), водночас респонденти підприємств переробної промисловості прогнозують помірне зростання обсягів виробництва;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 54.4% респондентів очікують, що інфляція не перевищить 7.5% (у попередньому кварталі – 56.7%), у цілому по Україні – 55.6%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **посилення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 84.7% респондентів (у попередньому кварталі – 74.5%), у цілому по Україні – 83.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 9.9% (у II кварталі 2020 року – «мінус» 1.0%), у цілому по Україні – 4.4% (таблиця). Найвищі очікування в респондентів переробної промисловості (баланс відповідей – 26.1%), водночас підприємства енерго- та водопостачання, будівництва та транспорту очікують погіршення фінансово-економічного стану;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 13.7% (у попередньому кварталі – 5.4%), у тому числі на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 5.1%. У цілому по Україні баланси відповідей – 9.8% та 4.3% відповідно;
- **зростання інвестиційних видатків** на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 9.2% (у попередньому кварталі – «мінус» 9.2%). Видатки на виконання будівельних робіт скорочуватимуться нижчими темпами: баланс відповідей – «мінус» 4.9% (у II кварталі 2020 року – «мінус» 15.8%). У цілому по Україні баланси відповідей – 5.2% та «мінус» 4.7% відповідно;
- **незначне скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 2.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 17.3%), у цілому по Україні – «мінус» 10.8% (графік 4). Найпесимістичніші очікування залишаються в респондентів підприємств транспорту (баланс відповідей – «мінус» 31.3%);
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 78.7% і 59.6% відповідно (у попередньому кварталі – 71.1% і 43.1% відповідно) (графік 6). Найвищі оцінки щодо зростання цін на реалізацію продукції власного виробництва в респондентів підприємств переробної промисловості та торгівлі (баланси відповідей – 78.3% та 77.8% відповідно). За оцінками 60.3% респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатиме курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника** значно вищими темпами: баланси відповідей – 38.1% і 44.8% відповідно (у II кварталі 2020 року – 24.7% і 13.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Спроможність підприємств нарощувати виробництво найбільше обмежували недостатній попит та нестабільна політична ситуація (графік 5).

Очікується зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 9). Респонденти, які планують брати кредити (44.3% опитаних), надають перевагу кредитам у національній валюті. Оцінки щодо посилення жорсткості умов доступу до банківських кредитів знизилися (графік 10). Головним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів залишалися занадто високі ставки за кредитами (графік 11).

97.5% респондентів зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.6%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

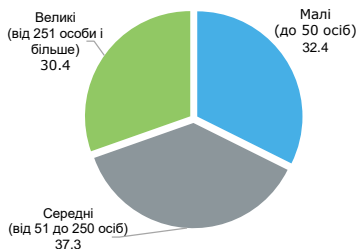
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств добрий:** баланс відповідей – 7.4% (у II кварталі 2020 року – 1.5%). Найвищі оцінки в респондентів торгівлі, водночас керівники підприємств енерго- та водопостачання, будівництва та транспорту мають негативні оцінки. У цілому по Україні фінансово-економічний стан поганий: баланс відповідей – «мінус» 5.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва зменшився і є нижчим, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 16.0% (у II кварталі 2020 року – 1.4%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів:** баланс відповідей – 11.0% (у II кварталі 2020 року – 9.4%).

Паспорт вибірки^{1,2}

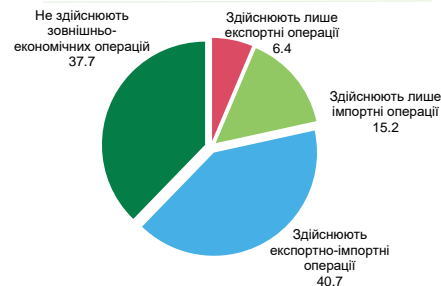
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

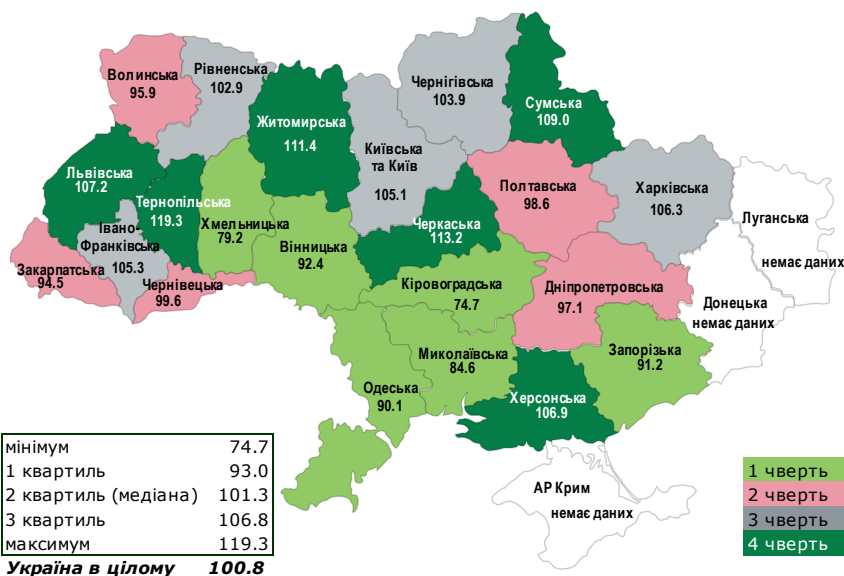

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 03 серпня – 02 вересня 2020 року;
- опитано всього 204 підприємства;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, енерго- та водопостачання, будівництво, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств м. Києва і Київської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.	III кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	25.2	25.7	23.4	-1.0	9.9
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	32.4	35.4	30.7	5.4	13.7
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	11.4	3.6	-3.3	-15.8	-4.9
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	22.6	17.8	11.4	-9.2	9.2
кількості працівників	15.0	10.7	3.5	-17.3	-2.5

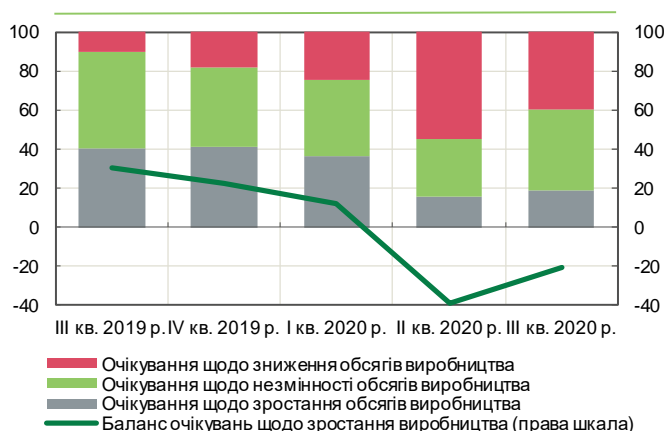
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

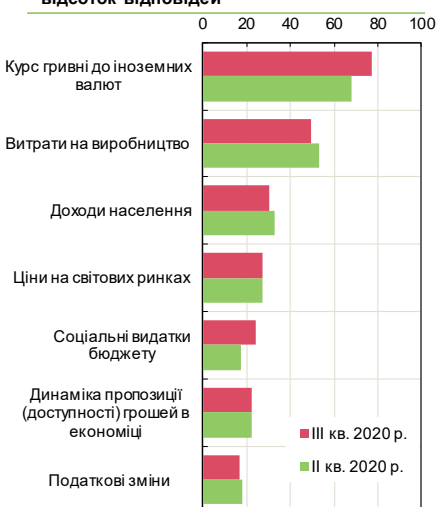
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

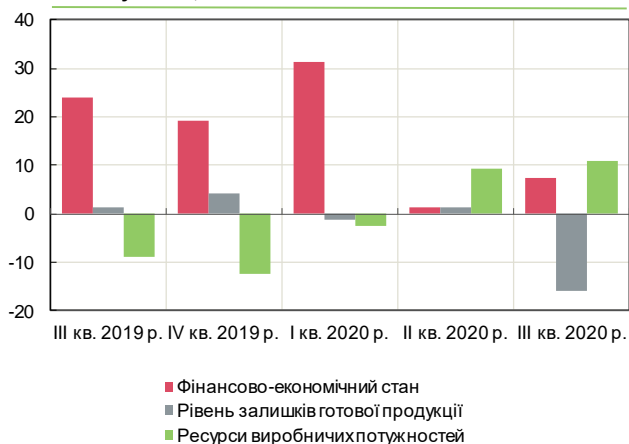
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

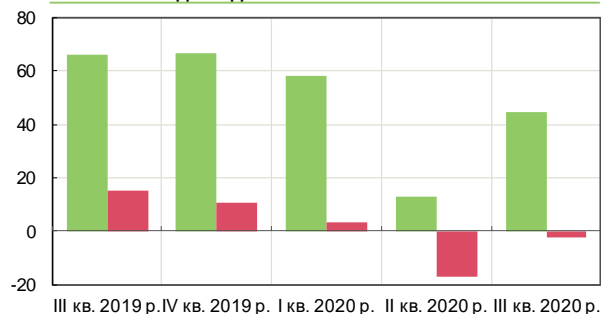
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

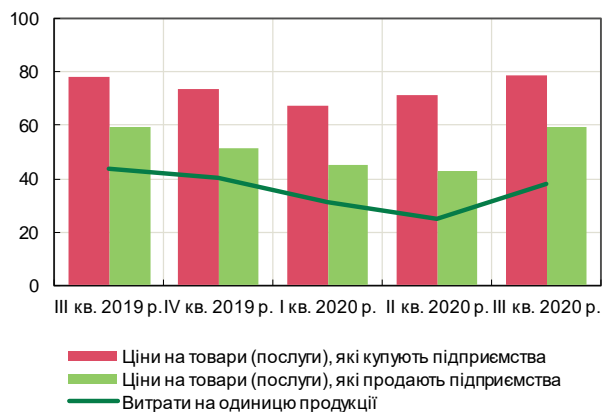
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

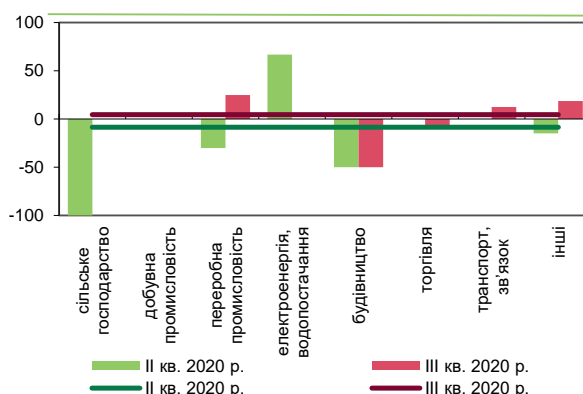
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

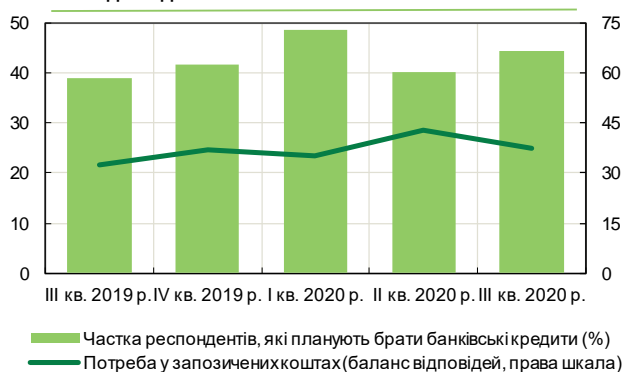
Графік 8

Динаміка очікувань обсягів іноземних інвестицій у наступні 12 місяців підприємствами, які їх залучають, за видами економічної діяльності, баланс відповідей

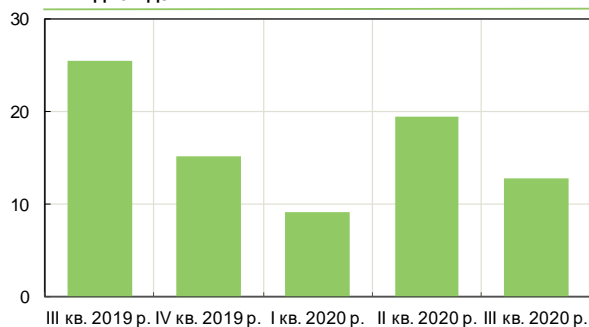
Графік 9

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 10

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 11

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

